

Josip Osti

Povsod iščem pesem

Povsod iščem pesem

Povsod iščem pesem. ... Iščem jo od zgodnje mladosti. Podnevi in ponoči. Tudi v sanjah. V sebi in okrog sebe. V svetlobi in temi. V veselih in žalostnih glasovih ljudi in ptic. Tudi v njihovem večpomenskem molku. ... Povsod iščem pesem. ... Iščem jo v modrih, zelenih in črnih očeh deklet in žensk, na dnu katerih ležim, kot marsikatera izmed njih na dnu mojih, že zdavnaj mrtev in pozabljen. ... Povsod iščem pesem. ... Iščem jo pod kamnom. Za oblakom. Pod posteljo in v njej, kjer se dogajajo največji čudeži in se iz objemov, ki jih spremljajo smeh in solze, rojevata hkrati življenje in smrt. Rojevajo bodoči ljubimci in morilci, tisti, ki bodo gradili, in tisti, ki bodo rušili svet. ... Povsod iščem pesem. ... Iščem jo v starih in novih knjigah. V njih najdem enkrat rjav drugič siv las. Skrit bankovec že propadle države in na njem smehlja že zdavnaj mrtvega vseмогоčnega vladarja. In še marsikaj. ... Povsod iščem pesem. ... Iščem jo tudi v pesmih drugih pesnikov. Čeprav sem prepričan, da je veliko lepih, pretresljivih, mojstrsko oblikovanih, in verjamem pesniku, ki je dejal: "Vse je pesem", pesmi, ki jo povsod iščem, nikjer ne najdem. ... Povsod iščem pesem. ... Včasih se mi zdi, da sem jo našel.

Večkrat, da je ona našla mene. Najpogosteje tam, kjer je nisem iskal. Toda vse, kar sem doslej napisal, drugi pa sprejeli kot pesem, je bil le odtis mojih prstov na papirju, na katerih je pustila zlati prah s svojih kril, preden je spet izginila neznano kam. Ne vem, kaj so ti skrivnostni znaki pomenili za druge, zame so bili vselej le nova sporočila, naj iščem naprej.

Pesnik je oče in hkrati mati nerojenih otrok

Pesnik je oče in hkrati mati nerojenih otrok. Njegova ljubica je sanjana ali izmišljena beseda. Z njo spi, tako kot s svojo ženo iz mesa in krvi, ne le doma, v postelji, temveč tudi v gostem gozdu, na kamnu ob morju in v morju, na s soncem obsijani gmajni, v temni veži ... V prazni mrzli cerkvi in v kinu, polnem prepotenih teles. ... Za njeno brezmadežno spočetje in njune grehe je kaznovan z večno nosečnostjo. V njem se razrašča praznina, ki hoče preseči neskončno praznino okrog njega. ... Pesnik je oče in hkrati mati nerojenih otrok. ... In je vesel svoje bolečine.

Namesto jezika imam slepca v ustih

Namesto jezika imam slepca v ustih. ... Navadnega. Ki živi povsod po Evropi in je podoben kači, a ni kača. In ni strupen. Ima noge in jih hkrati nima. Nevidne so in ohranjene le v njegovem spominu. Pravijo, da je, kljub imenu, od njegovih čutov najbolj ohranjen vid. Da se ujet brani tako, da odvrže rep in s tem prevara sovražnika. Rep mu pozneje

znova zraste. Tako kot je vsakič znova zrasel rep mojega jezika, s katerim sem večkrat prevaral sovražnika, ko me je hotel ujeti in mi ga izpuliti, ker ga je imel za strupenega. ... Namesto jezika imam slepca v ustih. ... Ne enega, temveč dva. Med parjenjem pa tudi pred in po njem sta zvita v klobčič. Tako preživita zimo in se prikažeta na pomlad. Najpogosteje v marcu, ki so mu nekoč rekli sušec. Ali je naključje, da imam prav takrat rojstni dan?

Vsakič, ko rečem ali napišem besedo ljubezen

Vsakič, ko rečem ali napišem besedo ljubezen, imam v mislih nekaj drugega. ... Neko od svojih mnogih javnih ali skritih ljubezni, od katerih ima vsaka na tisoče sinonimov, oblik in pomenov. Največ pa skrivnosti. Kajti vsaka, ko se sleče do gole kože in celo kožo, ostaja nerešljiva uganka. Zato še bolj privlačna. ... Vsakič, ko rečem ali napišem besedo ljubezen, imam v mislih nekaj drugega. ... Prav v tej večpomenski besedi jezik, ki je ena izmed mojih velikih ljubezni, razkrije svoje neizčrpne možnosti usodnih nesporazumov.

Pesnikova beseda ni diamant

Pesnikova beseda ni diamant, ki nastaja iz magme zemljine notranjosti, čeprav je trdna kot ta čudovit mineral. Celo čudovitejša in trdnejša je od njega. Pesnikova beseda nastaja iz magme človekove notranjosti. Izbrušena pod jezikom mojstra, ki bedi, ko ves svet

spi, sije bolj kot najbolj izbrušen diamant
in prekaša njegovo vrednost. Samo ona se
približa neocenljivi vrednosti življenja
človeka, ki za njo živi in za njo umira. ...
Pesnikova beseda ni diamant. In pesnik
ni tisti, ki mu diamant veliko pomeni.
Ne krasi in ne baha se z njim. Tako kot se
ne krasi in ne baha z besedami. Ki mu
največ pomenijo. Rudniki besed so globoki
in temni kot rudniki diamantov. Celo
globlji in temnejši. Pesniki so, kot kopači
diamantov, goli do pasu, prepoteni in
od prahu črni utrujeni reveži. Niso pa
sužnji in ne prekladajo besed, kot kopači
z lopato prekladajo diamante s kupa na kup.
Vsako, tudi najmanjšo, držijo dolgo
na dlani, vse dokler ne začutijo bitja
njene srca, v katerem odmeva bolečina
vseh ljudi in vsega sveta, ki jo je,
brezoblično, spremenila v kristal.

Naenkrat sem naglas dejal: kobalt

Naenkrat sem naglas dejal: kobalt! ...
Ne vem, kaj sem s tem hotel povedati,
če nisem hotel povedati nekaj povsem
drugega. Kakor koli, usta so bila polna
grenko-sladke toplo-mrzle besede,
zlitine meni neznane vsebine in oblike. ...
Naenkrat sem naglas dejal: kobalt! ...
Lawrence Durrell v tvojem naročju je
dvignil pogled h kristalno jasnemu
modremu nebu, enakem tistemu
nad Aleksandrijo. Marguerite Yourcenar
v mojih rokah je spustila pogled k zemlji,
k svojemu majhnemu zlatemu čevlčku,
po katerem se je sprehajala mravlja,
na nogah noseč enak prah kot legionarji
rimskega cesarja Hadrijana, ki so tudi
skozi te pokrajine šli naproti smrti,

ki jim je ves čas dihal za vrat. ...
Naenkrat sem naglas dejal: kobalt! ...
Ti si me pogledala v oči, v katerih je,
tako kot v tvojih, ogenj slekel snežno
odejo. To je bil še en usoden premik
najine zgodovine z mrtve točke in
s tem se je hkrati začela nova in drugačna
zgodovina sveta, čeprav o tem in
o marsičem drugem, na čemer resnično
temelji svet, zgodovinopisje še naprej
molči, zgodovinarka moja.

Če je Bog v vsem

Če je Bog v vsem, potem je tudi v tvojem
telesu, ki se v postelji, čolnu, ki naju
rešuje pred vsakdanjim potopom, ovija
okrog mojega kot bršljan okrog hruške
v vrtu. Smrtonosno, kot je smrtonosen vsak
dotik najinih vročih golih kož, po katerih
sneži italijanski barok. Vsak najin objem
in poljub. Vsak utrip najinih plašnih in
hkrati veselih src. Vsak najin gib, stok,
krik, smeh, jok ... In vsako najino enkrat
prijetno, drugič neprijetno dolgo molčanje. ...
Če je Bog v vsem, potem je tudi v tvojem
telesu. V obliki, ki ji dajem vsebino,
tako kot ti daješ smisel mojemu nesmiselnemu
življenju. Tako kot ga daješ beli vrtnici,
črnemu kosu, črno-belemu mačku, paru grlic,
goreči liliji ... Ti, ki si dala ime Bogu in ga
s tem ustvarila. In vsemu tistemu, kar je
ustvaril on, kot menijo tisti, ki vanj
verjamejo. Ti, ki si bila na začetku in boš
na koncu vsega. Rojstvo si in smrt. Moja
prva in zadnja ljubezen. Mati, sestra, žena
in ljubica hkrati. Ki te, brezimna beseda,
leta in leta zaman skušam priklicati in
poimenovati.

Pesem mora imeti ritem

Pesem mora imeti ritem. ... Bodisi ritem vlaka, v katerem se potnik, ki potuje od Ljubljane do Salerna in preseda v Trstu, Benetkah, Firencah in v Rimu, spominja, kar je nekoč doživel v teh mestih. ... Ko je po tržaških ulicah hodil po sledi Jamesa Joycea. ... Ko so mu na Trgu svetega Marka golobi jedli z rok. ... Ko je sredi avgusta ob Davidu z majhnim udom videl velikanski ud konja, vpreženega v kočijo, in njegovo dvakrat večjo senco. ... Ko je stekel za Livijem Beruttijem, olimpijskim zmagovalcem v teku na 200 metrov. ... Bodisi ritem srca tistega, ki vsak dan, ob vsakem vremenu, po dežju ali snegu, obiskuje svojo ljubezen v domu za ostarele, ki se ničesar več ne spominja. ... Pesem mora imeti ritem življenja.

Pesem brez naslova

Pesem brez naslova nima in hkrati ima naslov. Tudi ko je ta neviden. Takrat se namreč v belini nad njo, ki je modrina neba in morja, zrcali cela pesem. Ves njen čudoviti podzemni svet. Temen, kot je temno nebeško, morsko in zemeljsko brezno. Ki ga le kdaj pa kdaj razsvetli topli žarek zlatega sonca, mrzli žarek srebrne lune ali ne toplo ne mrzlo migotanje sijajne zvezde. Kot sonce in luna resnične ali sanjane. In v resnici ali sanjah podvojene. Sonce, luna ali zvezda so njen naslov. Tudi ob oblačnem vremenu. Ko se jim skritim, kot vsakemu spominu, pomnoži pomen. ... Pesem brez naslova nima in hkrati ima naslov. Celo več naslovov. Tudi ko je naslovljena kot ta: Pesem brez naslova. V njej se, tako kot v tvojem očesu,

ko ga od radosti ali žalosti orosi solza,
blišč zvezde pomnoži v blišč nešteto zvezd.

Ko sem s tabo

Ko sem s tabo, mislim na Besedo,
ko sem z njo, mislim nate.
Tebi sem dal njeno, njej tvoje ime.
Zato sem vedno z obema in hkrati z nobeno.